

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน
ของลูกค้าธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

The relationship between financial literacy and financial
planning behavior of commercial bank customers in Thailand

ต้องพงษ์ พงษ์พานิช^{*}

Thongpong Pongphanich^{*}

Received : August 18, 2023 Revised : December 3, 2023 Accepted : December 21, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของลูกค้าธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากลูกค้าธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย จำนวน 252 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า ความรู้ทางการเงิน ด้านมูลค่าเงินตามเวลา ด้านอัตราเงินเฟ้อ และด้านการกระจายความเสี่ยง มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินโดยรวม ผลลัพธ์จากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นประโยชน์ต่อลูกค้าของธนาคาร นักลงทุน นักธุรกิจ ในการวางแผนการออม การลงทุน ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ สามารถนำผลลัพธ์จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการสร้างความรู้ความเข้าใจ เล็งเห็นประโยชน์ เกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน เพื่อส่งเสริม และกระตุ้นการลงทุนของนักลงทุน ในการวางแผนทางการเงินและการลงทุน รวมทั้งสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน ให้เห็นความสำคัญของการมีความรู้ทางการเงิน และสามารถวางแผนชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

คำสำคัญ : ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

*อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

*Lecturer, Faculty of Liberal Arts and Management Science, Kasetsart University Campus Sakonnakhon

*Corresponding author E-mail: thongpong.k@gmail.com

Abstract

This research aims to examine the relationship between financial literacy and the financial planning behavior of commercial bank customers in Thailand. We used questionnaires to collect data from 252 commercial bank customers in Thailand. The statistical methods employed for data analysis included multiple correlation and multiple regression analyses. The research findings indicate that financial literacy, time value of money, inflation, and risk diversification positively impact overall financial planning behavior. These results are valuable for bank customers, investors, and businesspeople in planning savings and investments amidst constantly changing situations. Furthermore, the insights from this research can benefit the government and government agencies by contributing to the creation of knowledge and understanding about financial matters. This information can promote and stimulate investment among investors in financial planning and investment. Additionally, it can help foster understanding among citizens regarding the importance of possessing financial knowledge and effectively planning their lives in the ever-changing economic environment.

Keywords : Financial Literacy, Financial Planning Behavior, Commercial Bank in Thailand

1. บทนำ

ปัจจุบันการออมเงินมีรูปแบบที่เปลี่ยนไป การออมเงินรูปแบบของดอกเบี้ยเงินฝากมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง นักลงทุนมีความต้องการบริหารเงินออมของตนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและสร้างความมั่นคงให้กับตนเองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการลงทุนมีหลายรูปแบบ เช่น หุ้นสามัญ กองทุน ตราสารหนี้ เป็นต้น (สุภาพร เฟงพิศ และ ญัฐดนัย อลินจิตพงศ์, 2565) จากผลสำรวจทางสถิติพบว่า นักลงทุนไทยยังขาดความรู้ทางการเงิน และการลงทุนเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ จากองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Economic Surveys Thailand Economic Assessment, 2020) ทำให้ทราบว่าการมีความรู้ทางการเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการวางแผนทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ การวางแผนทางการเงินเป็นเหมือนแผนที่หรือเครื่องมือที่จะช่วยนำทางให้บุคคลไปสู่จุดหมายในการดำรงชีวิตอย่างมั่นคง การวางแผนทางการเงินเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน เนื่องจาก ชีวิตมีความไม่แน่นอน ทั้งความไม่แน่นอนของชีวิตทางด้านเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของราคาน้ำมันที่มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้ราคาสินค้า อาหารและสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ต่อการดำรงชีพมีราคาแพงขึ้น เกิดภาวะเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากกลับลดต่ำลง รวมไปถึงความไม่แน่นอนของชีวิตทางสังคมที่คนมีระดับการศึกษาสูงขึ้น ใช้ระยะเวลาในการเรียนมากขึ้น ทำให้มีระยะเวลาการทำงานเก็บเงินลดลง ในขณะที่วิทยาการแพทย์มีความก้าวหน้า ทำให้คนเรามีสุขภาพที่แข็งแรงและมีอายุยืนขึ้น ส่งผลให้ระยะเวลาการใช้เงินนานขึ้น จากปัจจัยความไม่แน่นอนดังกล่าว ทำให้ทุกคนต้องหันมาให้ความสำคัญกับการวางแผนทางการเงินมากขึ้น (อรุณกมล เบญญพาด, 2562) นอกจากนี้ การวางแผนการเงินยังเป็นตัวกำหนดแนวทางและเป้าหมายในการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการเงินได้ชัดเจนและครบถ้วน ภายใต้ข้อจำกัด เงื่อนไข หรือ ความเสี่ยงต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล อีกทั้งช่วยให้นักลงทุนหรือลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ทราบถึงผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่อาจส่งผลต่อเป้าหมายชีวิตและสามารถปรับเปลี่ยนเป้าหมายชีวิตให้เข้ากับสถานการณ์ของสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน

นักลงทุนหรือลูกค้าของธนาคารที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนทางการเงิน ย่อมทำให้มีการวางแผนทางการเงินมีผลต่อการตัดสินใจและมีผลต่อพฤติกรรมเพื่อเปรียบเทียบกับการลงทุน นักลงทุนจะมีแรงจูงใจ และมีปัจจัยในการตัดสินใจลงทุนที่แตกต่างกัน ซึ่งนั่นจะสะท้อนไปถึงพฤติกรรมการลงทุนที่แตกต่างกันแต่ละบุคคล (สุภาพร เฟ่งพิศ และ ณัฐดนัย อลินจิตพงศ์, 2565) ความรู้ความเข้าใจของนักลงทุนจึงมีความสำคัญต่อการวางแผนทางการเงินที่ธนาคารพาณิชย์ต้องให้ความสำคัญกับการให้บริการและสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักลงทุนหรือลูกค้า รวมทั้งการพัฒนารูปแบบการบริการของธนาคารพาณิชย์ให้มีความทันสมัย ซึ่งจะบ่งบอกถึงความสามารถและศักยภาพของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

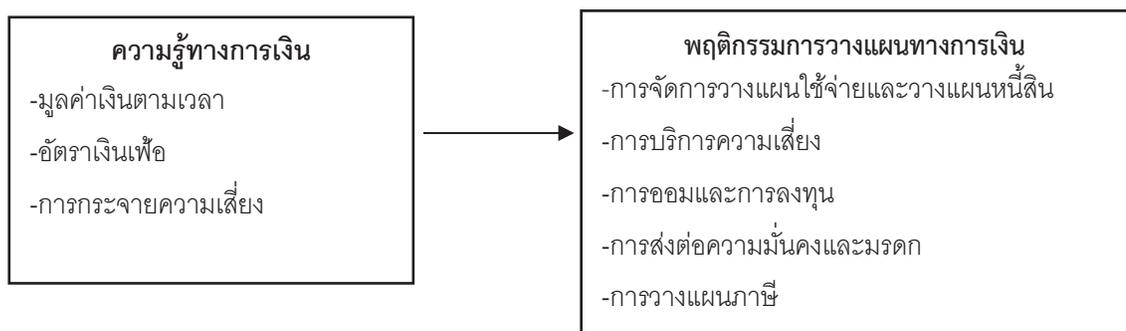
จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและพฤติกรรม การวางแผนทางการเงินของลูกค้าธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากลูกค้าธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการวางแผนการ บริหารงานของธนาคารพาณิชย์ ด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาคุณภาพการบริการ การสร้างนวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของธนาคารให้สอดคล้องกับสภาวะการณปัจจุบันและความต้องการของ นักลงทุนหรือลูกค้า เพื่อสร้าง ความได้เปรียบและความแตกต่างในการแข่งขันให้ธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ให้บรรลุผลสำเร็จ ทำให้นักลงทุนให้ความ สนใจกับการออมเงินของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยต่อไป

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสมมุติฐานของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้ความรู้ทางการเงินเป็นตัวแปรอิสระ และพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเป็น ตัวแปรตาม ดังรูปภาพประกอบ 1

รูปภาพประกอบ 1

โมเดลของความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของลูกค้า ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

2.1 ความรู้ทางด้านการเงิน

ความรู้ทางด้านการเงิน เป็นความรู้เกี่ยวกับมูลค่าของเงินตามกาลเวลา การคำนวณดอกเบี้ยเงินฝาก การคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น นิยามเงินเฟ้อ ความเสี่ยงและผลตอบแทนการกระจาย ความเสี่ยงในการลงทุน ซึ่งบุคคลที่มีสุขภาพทางการเงินที่ดี จะประกอบด้วยทักษะ 3 ด้าน คือ 1) ความรู้ทางการเงิน (financial knowledge) 2) พฤติกรรมทางการเงิน (financial behavior) 3) ทักษะทัศนคติทางการเงิน (financial attitude)

(Economic Surveys Thailand economic assessment, 2020) การมีความรู้ทางการเงินเป็นอย่างดีจึงเป็นการตัดสินใจ การบริหารค่าใช้จ่าย และการบริหารเงินให้เกิดประสิทธิผล โดยการนำความรู้ความเข้าใจที่มีทำให้เกิด การรับรู้ ความเข้าใจ และวิธีการที่จะบริหารทรัพยากรทางการเงินของตนเองให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด รวมถึงการจัดการกับงบประมาณ รายรับ และรายจ่าย (จันทะสุก ลาดสะอาด โจรณา ธรรมจินดา และ สุจรรยพินธ์ สุวรรณพันธ์, 2561) มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงินทางตรง โดยถ้ามีความรู้เกี่ยวกับการเงินในระดับที่สูงการวางแผนทางการเงินหรือการออมเงินนั้น ก็จะมีทิศทางเชิงบวกเช่นเดียวกัน ดังนั้น การมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องของอัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ มูลค่าเงินตามเวลา รวมถึงความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่าง ๆ จะมาช่วยในการประกอบการตัดสินใจในการวางแผนทางการเงิน (ชาญธาดา กฤษเลิศกุล, 2564)

ความรู้ทางการเงิน จึงเป็นการศึกษาถึงการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่อยู่อย่างจำกัดให้ได้ ประโยชน์สูงสุดมีส่วนช่วยในการกำหนดนโยบายทางการเงิน กฎหมายภาษีอากร กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และข้อกำหนดต่าง ๆ จากรัฐบาลในการทำธุรกิจกระบวนการคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ และรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์และตัดสินใจ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานทางการเงินของธุรกิจในอดีต และแนวโน้มของธุรกิจในอนาคต หากเรามีความรู้ทางการเงินมากเพียงพอโดยใช้ข้อมูลหรือสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างน้อยก็เป็นภูมิคุ้มกันให้กับตัวเองและคนในครอบครัวให้สามารถจัดการทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่เป็นภาระแก่ตนเอง น่าจะเป็นประโยชน์ที่เห็นได้ชัดเจนในแต่ละครอบครัว อย่างไรก็ตาม หากในอนาคตทุก ๆ ครอบครัว มีความรู้ความเข้าใจในความรู้ทางการเงินอย่างเพียงพอ ก็จะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจ สังคม โดยรวมแก่ประเทศชาติ (ปิยพร พันธุ์ผล, 2559) ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางทางการเงิน ประกอบด้วย ความรู้ด้านดอกเบี้ย ความรู้ด้านเงินเฟ้อ และความรู้ด้านความเสี่ยง ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผล ต่อพฤติกรรมทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงินจึงเป็นการกระทำหรือการแสดงออกทางกาย ความคิด และความรู้สึกเพื่อตอบสนองของสิ่งเร้า ซึ่งพฤติกรรมที่ผู้บริโภคจะทำการค้นหา ชื่อใช้ประเมินผลการใช้ผลิตภัณฑ์ และการให้บริการซึ่งคาดว่าจะสนองความต้องการของตนได้ (สุภาพร เฟ่งพิศ และ ณัฐดนัย อลิ้นจิตพงศ์, 2565)

ความรู้ทางการเงิน หมายถึง พื้นฐานทางด้านการเงิน ซึ่งจะทำให้สามารถจัดการทรัพยากรทางการเงินที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วย (ชาญธาดา กฤษเลิศกุล, 2564)

มูลค่าเงินตามเวลา หมายถึง มูลค่าของเงินที่จะลดลงไปตามเวลา เงินที่จะได้รับในวันนี้มีมูลค่าน้อยกว่าเงินที่จะได้รับในอนาคต

อัตราเงินเฟ้อ หมายถึง ภาวะที่สินค้าและบริการนั้นสูงขึ้นทุกปีต่อเนื่องที่เป็นปัจจัยต่อการตัดสินใจการลงทุน การกระจายความเสี่ยง หมายถึง การกระจายการลงทุน เพื่อลดความความเสียหายที่อาจได้รับจากปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้

2.2 พฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน

พฤติกรรมทางการเงิน เป็นการกระทำหรือการแสดงออกทางกาย ความคิด และความรู้สึกเพื่อตอบสนองของสิ่งเร้า ซึ่งพฤติกรรมที่ผู้บริโภคจะทำการค้นหา ชื่อ ใช้ ประเมินผลการใช้ผลิตภัณฑ์ และการให้บริการซึ่งคาดว่าจะสนองความต้องการของตนได้ (สุภาพร เฟ่งพิศ และ ณัฐดนัย อลิ้นจิตพงศ์, 2565)

พฤติกรรมกรรมการวางแผนทางการเงิน หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการจัดการการเงินที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของชีวิตตามแบบแนวคิดพีระมิดทางการเงิน (Financial Pyramid) ประกอบด้วย (สุภาพร เฟ่งพิศ และ ณัฐดนัย อธิเนจิตพงศ์, 2565)

การจัดการวางแผนใช้จ่ายและวางแผนหนี้สิน หมายถึง การรู้จักสถานะทางการเงิน ทั้งด้านรายรับและค่าใช้จ่าย การเตรียมเงินสำรอง เป็นต้น

การป้องกันความเสี่ยง หมายถึง การตระหนักในสิ่งที่ทำเพื่อป้องกันความเสี่ยงหรือเป็นการโอนย้ายความเสี่ยงที่อาจจะเกิด

การออมและการลงทุน หมายถึง การเก็บออมเพื่อใช้ตามแต่วัตถุประสงค์ เช่น การเก็บออมเพื่อการศึกษาของบุตร การเก็บออมเพื่อท่องเที่ยว เป็นต้น รวมทั้งการสร้างกำไรจากวิธีต่าง ๆ ช่องทางต่าง ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินทรัพย์ที่มีอยู่

การส่งต่อความมั่งคั่งและละมรดก หมายถึง การจัดการมรดกให้เรียบร้อยเพื่อครอบครัวคนที่รักและหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

การวางแผนภาษี หมายถึง การวางแผนเตรียมตัวที่จะปฏิบัติตามภาษีให้ถูกต้องตาม กฎหมาย ภาษีที่กำหนด เพื่อใช้สิทธิประโยชน์จากทางภาษีให้มากที่สุด หรือการเสียภาษีให้น้อยที่สุด

การวางแผนทางการเงิน จึงเป็นการจัดสรรเงินลงทุนเพื่อให้เหมาะสมกับเป้าหมายนั้นเป็นสิ่งสำคัญมากเมื่อเราสำรวจแล้วว่า ตนเองต้องการวางแผนการเงินไปในทิศทางใด การเลือกแหล่งเก็บเงินของเราก็จะง่ายขึ้น การวางแผนการเงินส่วนบุคคลออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. การวางแผนการลงทุน เพื่อสร้างเงินลงทุนให้เติบโตตามเป้าหมายภายใต้ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้
2. การวางแผนประกันชีวิต เพื่อป้องกันความเสี่ยงให้ชีวิตและทรัพย์สิน
3. การวางแผนเพื่อวัยเกษียณ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีหลังเกษียณ
4. การวางแผนภาษี เพื่อจัดการภาษีให้ถูกต้องตามกฎหมายและใช้สิทธิประโยชน์เพื่อประหยัดภาษีสูงสุด

หากมีการวางแผนการเงินอย่างมีวินัย และมีพฤติกรรมกรรมการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมจะช่วยสร้างวินัยทางการเงินที่ดีทำให้บุคคลดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพ การมีความรู้ทางการเงินและการศึกษาพฤติกรรมกรรมการวางแผนทางการเงิน และเสนอแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมจึงเป็นประโยชน์เป็นอย่างมาก การวางแผนทางการเงินนั้นจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยเตรียมความพร้อมและนำชีวิตไปสู่ความมั่นคงทางการเงิน ควรเริ่ม จากการปลูกฝังนิสัยการใช้จ่าย และการออมอย่างสมเหตุสมผลและมีวินัยตั้งแต่เด็ก ๆ เมื่อเข้าสู่วัยทำงานก็จะต้องรู้วิธีการ วางแผนและจัดสรรเงินที่ได้มาให้เพียงพอในการใช้จ่ายและการเก็บออมเพื่ออนาคต (อารีย์วรรณ สุทธิพงษ์พันธ์, 2564)

สมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย 1 : ความรู้ทางการเงิน ด้านมูลค่าตามเวลา มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับพฤติกรรมกรรมการวางแผนทางการเงินของลูกค้ายุทธศาสตร์พาณิชย์ในประเทศไทย

สมมุติฐานการวิจัย 2 : ความรู้ทางการเงิน ด้านอัตราเงินเฟ้อ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับพฤติกรรมกรรมการวางแผนทางการเงินของลูกค้ายุทธศาสตร์พาณิชย์ในประเทศไทย

สมมุติฐานการวิจัย 3 : ความรู้ทางการเงิน ด้านการกระจายความเสี่ยง มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของลูกค้ายุคดิจิทัลในประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของลูกค้ายุคดิจิทัลในประเทศไทย

3. วิธีการดำเนินงานวิจัย

3.1 กระบวนการและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ลูกค้ายุคดิจิทัลในประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้ใช้บริการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ซึ่งเป็นประชากรที่มีขนาดใหญ่และไม่สามารถทราบจำนวนที่แน่นอนได้ (Infinite population) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607 - 610) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) จำนวน 384 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ลูกค้ายุคดิจิทัลในประเทศไทย เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยในครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามแบบออนไลน์ เมื่อครบกำหนดในการเก็บแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามตอบกลับทั้งสิ้น จำนวน 252 คน และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด ซึ่งมีอัตราตอบกลับร้อยละ 63 ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar และ Day (2005) ได้เสนอว่า การส่งแบบสอบถามต้องมีอัตราตอบกลับมา อย่างน้อยร้อยละ 20 จึงจะยอมรับได้ว่าข้อมูลเพียงพอในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 การวัดคุณลักษณะของตัวแปร

ความรู้ทางการเงินเป็นตัวแปรอิสระ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 ด้าน จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ 1) มูลค่าเงินตามเวลา โดยครอบคลุมเนื้อหามูลค่าเงินในระยะเวลาระยะยาวและการบริหารจัดการเงินตามเวลา 2) อัตราเงินเฟ้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาภาวะที่ระดับของราคาสินค้าและบริการสูงขึ้น 3) การกระจายความเสี่ยง โดยครอบคลุมเนื้อหาการกระจายเงินออมและการลงทุน การออมเงินกับสินทรัพย์ในหลายรูปแบบ

พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเป็นตัวแปรตาม ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 5 ด้าน จำนวน 15 ข้อ ได้แก่ 1) การจัดการวางแผนใช้จ่ายและหนี้สิน โดยครอบคลุมเนื้อหาการแบ่งรายได้สำหรับการออม การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น 2) การบริหารความเสี่ยง โดยครอบคลุมเนื้อหาการถ่ายโอนความเสี่ยง การสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตและทรัพย์สิน และการให้ความสำคัญในการทำประกันวินาศภัยและประกันชีวิต 3) การออมและการลงทุน โดยครอบคลุมเนื้อหาการวางแผนการออมและการลงทุน การหาผลตอบแทนในรูปแบบดอกเบี้ยและกำไรหรือเงินปันผล 4) การส่งต่อความมั่นคงและมรดก โดยครอบคลุมการจัดการหรือโอนถ่ายสินทรัพย์จากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง 5) การวางแผนภาษี โดยครอบคลุมเนื้อหาการวางแผนภาษี สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่กฎหมายกำหนด

3.3 ความเชื่อมั่นของคุณภาพเครื่องมือวัด

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น โดยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discriminant Power) ของแต่ละด้านโดยใช้เทคนิค Item – total Correlation ซึ่งความรู้ทางด้านการเงิน มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.910

- 0.923 และพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.952 - 0.957 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1987) ได้นำเสนอว่า การทดสอบค่าอำนาจจำแนกเกินกว่า 0.40 ถือว่าเนื้อหาของแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเป็นค่าที่ยอมรับได้ และการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) ของแบบสอบถามรายด้าน โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีครอนบาค (Cronbach) ซึ่งความรู้ทางการเงินด้านการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.945 - 0.947 และพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.940 - 0.950 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally และ Berstein (1994) ได้นำเสนอว่า การหาค่าความเชื่อมั่นมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ในระดับมากกว่า 0.70 เป็นค่าที่ยอมรับได้ว่า เครื่องมือที่มีคุณภาพเหมาะสม สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลกับประชากรกลุ่มตัวอย่างได้

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของลูกค้ายานการพาณิชย์ในประเทศไทยสามารถแสดงในรูปแบบของสมการได้ ดังนี้

$$\text{สมการ } YYSQ = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \epsilon$$

โดย β	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย
ϵ	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์
YYSQ	หมายถึง	พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินโดยรวม
X1	หมายถึง	ความรู้ด้านการเงิน ด้านมูลค่าเงินตามเวลา
X2	หมายถึง	ความรู้ด้านการเงิน ด้านอัตราเงินเฟ้อ
X3	หมายถึง	ความรู้ด้านการเงิน ด้านการกระจายความเสี่ยง

4. ผลลัพธ์การวิจัยและการอภิปรายผล

ผลลัพธ์การวิจัยและการอภิปรายผล สามารถอธิบายได้จากตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของลูกค้ายานการพาณิชย์ในประเทศไทย

ตัวแปร	YYSQ	X1	X2	X3	VIFs
\bar{X}	3.73	3.87	3.86	3.50	
S.D.	0.65	0.78	0.83	0.71	
YYSQ	-	0.662*	0.639*	0.684*	
X1		-	0.818*	0.720*	3.800
X2			-	0.633*	3.058
X3				-	2.101

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 1 พบว่า ตัวแปรอิสระความรู้ทางการเงินแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามพฤติกรรมวางแผนทางการเงิน (YYSQ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.662 – 0.684 ดังนั้น ผู้วิจัยทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่า ค่า VIFs ของตัวแปรอิสระความรู้ทางการเงิน มีค่าตั้งแต่ 2.101 – 3.800 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งสอดคล้องกับ Black (2006) ได้เสนอว่าค่า VIFs ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมวางแผนทางการเงิน (YYSQ) ดังนี้

$$YYSQ = 1.152 + 0.143X1 + 0.187X2 + 0.371X3$$

ตาราง 2 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยความรู้ทางการเงินกับพฤติกรรมวางแผนทางการเงินของลูกค้านาคาพาณิชย์ในประเทศไทย

ความรู้ทางการเงิน	พฤติกรรมวางแผนทางการเงิน โดยรวม (YYSQ)		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	1.152	0.156	7.387	0.000*
ด้านมูลค่าเงินตามเวลา (X1)	0.143	0.071	2.018	0.045*
ด้านอัตราเงินเฟ้อ (X2)	0.187	0.060	3.124	0.002*
ด้านการกระจายความเสี่ยง (X3)	0.371	0.058	6.415	0.000*

F = 94.626 p = 0.000 AdjR² = 0.546

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 แสดงผลกระทบของความรู้ทางการเงินกับพฤติกรรมวางแผนทางการเงินของลูกค้านาคาพาณิชย์ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า

1) ความรู้ทางการเงินด้านการเงิน ด้านมูลค่าเงินตามเวลา มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับพฤติกรรมวางแผนทางการเงินโดยรวม ($\beta_1 = 0.143, p < 0.05$) เนื่องจากนักลงทุนหรือลูกค้าของธนาคารที่มีความรู้เกี่ยวกับมูลค่าเงินตามกาลเวลา จะทราบว่ามูลค่าเงินจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลา การวางแผนทางการเงินที่ดีจะส่งผลให้นักลงทุนหรือลูกค้าของธนาคาร สามารถตัดสินใจในการลงทุนได้เป็นอย่างดี และมีความสามารถในการบริหารจัดการเงินของตนเองและครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ani, Kelmara, Daniel และ Reisoli (2015) พบว่า ความรู้ทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนประสบความสำเร็จทางการเงิน และการขาดความรู้ทางการเงินอาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารการเงินของเกษตรกรและส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต และสอดคล้องกับแนวคิดของ ประสิทธิ์ชัย ดอกไม้หอม (2563) พบว่า นักลงทุนหรือนักวิเคราะห์ทางการเงิน ผู้บริหารองค์กร และผู้ที่มีความสนใจได้เข้าใจถึงความสำคัญ ความหมาย ประโยชน์ และความจำเป็นของมูลค่าของเงินตามระยะเวลา เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจทางการเงินได้อย่างเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม

2) ความรู้ทางการเงิน ด้านอัตราเงินเฟ้อ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินโดยรวม ($\beta_2 = 0.187, p < 0.05$) เนื่องจาก ภาวะราคาสินค้าและบริการนั้นสูงขึ้นทุกปีและเป็นปัจจัยหลักต่อการตัดสินใจการลงทุน เพราะอัตราเงินเฟ้อมีความสำคัญต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศ หน่วยงานต่าง ๆ จึงต้องให้ความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธภูมิ จารุเสรี (2555) พบว่า การดูแลเสถียรภาพด้านราคาสินค้า และอัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยจึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่าง หน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐและธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมาตรการที่นำมาดำเนินการควรมีความสอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้สามารถดูแลอัตราเงินเฟ้อได้ดีทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว อันจะทำให้ เศรษฐกิจไทยเติบโตได้อย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษวรรณ ขจรเสรี (2557) พบว่า ราคาสินค้าจะสูงขึ้นทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ และในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำการ เกิดเงินเฟ้อจะทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เดือดร้อนในเรื่องค่าครองชีพที่สูงขึ้น รัฐบาลจึงต้องรีบเข้าไปแก้ไขก่อนที่ปัญหาจะลุกลามและส่งผลต่อเนื่องเสถียรภาพของรัฐบาลและการพัฒนาประเทศ

ความรู้ทางการเงิน ด้านการกระจายความเสี่ยง มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินโดยรวม ($\beta_3 = 0.371, p < 0.05$) เนื่องจาก การกระจายการลงทุนเป็นการลดความความเสี่ยงที่อาจได้รับจากปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ จึงเป็นสิ่งที่นักลงทุนให้ความสำคัญในการประกอบการวิเคราะห์วางแผนทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรรศนันทน์ ตรีวิทธิฤทธิกุล (2562) พบว่า ส่วนสำคัญของการวางแผนทางการเงินที่จะประสบความสำเร็จนั้น ส่วนใหญ่มาจากปัจจัยความรู้ทางการเงิน ซึ่งมีความสำคัญกับการจัดการบริหารให้เงินที่มีอยู่เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้ทราบว่าในด้านของความรู้ทางการเงินเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินและความเสี่ยงทางการเงิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญณรงค์ ชัยพัฒน์ (2563) พบว่า ภาครัฐและเอกชน ควรมีการจัดกิจกรรมขึ้นนำความรู้ทางการเงินที่สำคัญ แก่พนักงานในองค์กรเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมนุษย์เงินเดือนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการออมเงินในระยะยาว อีกทั้งยังเป็นการป้องกันความเสี่ยงทางการเงินของประชาชนเมื่อมีวิกฤตทางเศรษฐกิจเกิดขึ้น

5. สรุปผลการวิจัย

ความรู้ทางการเงิน ด้านมูลค่าเงินตามเวลา ด้านอัตราเงินเฟ้อ และด้านการกระจายความเสี่ยง มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของลูกค้ายานพาณิชยในประเทศไทย ดังนั้น ลูกค้ายานพาณิชย นักลงทุน นักธุรกิจ สามารถนำผลลัพธ์จากการวิจัยไปใช้ในการวางแผนการออม การลงทุน ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา เพื่อสร้างความมั่นคงมั่งคั่งให้กับตนเองและครอบครัว รวมทั้งเพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศดำเนินไปอย่างคล่องตัวอีกด้วย นอกจากนี้ รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ สามารถนำผลลัพธ์จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการสร้างความรู้ความเข้าใจ เล็งเห็นประโยชน์ เกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการลงทุนของนักลงทุน ในการวางแผนทางการเงินและการลงทุน รวมทั้งสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนให้เห็นความสำคัญของการมีความรู้ทางการเงิน และสามารถวางแผนชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทามกลางสภาวะเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ นอกจากนี้การวางแผนการเงินยังเป็นตัวกำหนดแนวทางและเป้าหมายในการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการเงินได้ชัดเจนและครบถ้วน ภายใต้อัจฉริยภาพ เงื่อนไข หรือ ความเสี่ยงต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล อีกทั้งช่วยให้นักลงทุนหรือลูกค้ายานพาณิชยไทยพาณิชย์ทราบถึงผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่อาจส่งผลต่อเป้าหมายชีวิต และสามารถปรับเปลี่ยนเป้าหมายชีวิตให้เข้ากับสถานการณ์ของสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน

6. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตและประโยชน์ของการวิจัย

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การวิจัยในครั้งนี้พบว่า ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ ความรู้ทางการเงิน ด้านมูลค่าเงินตามเวลา ด้านอัตราเงินเฟ้อ และด้านการกระจายความเสี่ยง มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของลูกค้าธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ดังนั้น ในการวิจัยในอนาคต ผู้ที่สนใจศึกษาอาจใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการสอบถามเชิงลึก โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล การซักถามพูดคุยระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นการถามเจาะลึกคำตอบอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างละเอียดครบถ้วนมากที่สุด

6.2 ประโยชน์ของการวิจัย

ผลลัพธ์จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ด้านการเงิน ด้านมูลค่าตามเวลากับลูกค้าของธนาคาร นักลงทุน นักธุรกิจ เนื่องจากมูลค่าของเงินที่จะลดลงไปตามเวลานั้นมีความสำคัญต่อการลงทุนและการดำรงชีพของทุกคน
- 2) รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ ควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้ด้านการเงิน ด้านอัตราเงินเฟ้อแก่ประชาชน นักธุรกิจ นักลงทุน เนื่องจากอัตราเงินเฟ้อ ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ในภาวะที่สินค้าและบริการนั้นสูงขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการตัดสินใจต่อการลงทุนของนักลงทุน และเป็นการเตรียมความพร้อมในการออมในภาวะเงินเฟ้อ อีกด้วย
- 3) ลูกค้าของธนาคารไทยพาณิชย์ พ่อค้า ประชาชน นักธุรกิจ นักลงทุน ควรตระหนักถึงความสำคัญของการมีความรู้ด้านการเงิน ด้านการกระจายความเสี่ยง เพื่อลดความเสียหายจากการลงทุนและการออม ที่จะทำให้เกิดปัญหาจากปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ เพื่อให้การวางแผนทางการเงินของลูกค้าธนาคาร นักลงทุน นักธุรกิจ ประสบความสำเร็จตามมุ่งหวังได้เปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อให้การวางแผนทางการเงินของลูกค้าธนาคาร นักลงทุน นักธุรกิจ ประสบความสำเร็จตามมุ่งหวังไว้

เอกสารอ้างอิง

- กษวรรณ ขจรเสรี. (2557). ภาวะเงินเฟ้อกับเศรษฐกิจปัจจุบัน. *Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University*, 8(15), 111-117.
- จันทร์สุก ลาดสะอาด โจจนา ธรรมจินดา และ สุจรรยพินธ์ สุวรรณพันธ์. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมส่วนบุคคลของคนวัยทำงานในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่*, 11(1), 124-138.
- ชาญณรงค์ ชัยพัฒน์. (2563). *ความยั่งยืนทางการเงินส่วนบุคคลและพฤติกรรมการออมการลงทุนเพื่อวัยเกษียณ*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ชาญธาดา กฤษเลิศกุล. (2564). *ความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจทางการเงิน และทัศนคติทางการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินและการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนในสถานการณ์วิกฤติโควิด-19 กรณีศึกษา : ลูกค้ายกยี่สิบสองปี ธนาคาร B จำกัด (มหาชน) เขตนครปฐม1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ทรรคนันท์ ตริอทิทธิกุล. (2562). *ทักษะการเงินของประชากรไทย. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- ยุทธภูมิ จารุเศรณี. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเพื่อเก็บการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- ปิยพร พันธุ์ผล. (2559). *ความสำคัญของการเงิน. ค้นเมื่อ 1 มกราคม 2564. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/599745>*
- ประสิทธิ์ชัย ดอกไม้หอม. (2563). *ผลกระทบของกระแสเงินสดต่อความสามารถในการทำกำไรและการประเมิน มูลค่าหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. การค้นคว้าอิสระ บัณฑิตมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.*
- สุภาพร เฟ่งพิศ และณัฐดนัย อลิ้นจิตพงศ์. (2565). *ความรู้ทางการเงินปัจจุบันและแรงจูงใจในการตัดสินใจลงทุนที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ของนักลงทุนในกรุงเทพมหานคร. Journal of Management Science Nakhon Pathom Rajabhat University, 9(1), 328-340.*
- อรุณกมล เบ็ญพาด. (2562). *พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการสินเชื่อธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาลัยรามคำแหง.*
- อารีย์วรรณ สุทธิพงศ์พันธ์ (2564). *พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 16(3), 357-366.*
- Aaker, D. A., Kumar, V., & Day, G. S. (2005). *Marketing research* (7th ed.). New York : John Wiley and Sons.
- Ani, C. G. P., Kelmara, M. V., Daniel, A. C. & Reisoli, B. F. (2015). Financial literacy in Southern Brazil: Modeling and invariance between genders. *Journal of Behavioral and Experimental Finance*, 6, 1-12.
- Black, K. (2006). *Business Statistics: for Contemporary Decision Making* (4th ed.). New York : John Wiley and Sons.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970, Autumn). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-608A.
- OECD. (2020). *Economic Surveys Thailand economic assessment of Thailand*. The Assessment is Published under the responsibility of Secretary-General of the OECD. Retrieved on July 23, 2021, from <https://www.oecd.org/economy/surveys/> - Economic-assessment-Thailand overview-2020.pdf
- Nunnally, J. C.(1987). *Psychometric theory* (2nd ed.). New York, NY : McGraw-Hill.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory*. New York : McGraw – Hill.